

fontos és figyelembe veendő körülmények, tekintettel azonban arra, hogy cikkem ezen kérdéseknek beható tárgyalása által túl hosszúra nyúlnék, az ezen téren szerzett gyakorlati tapasztalatokkal egy más alkalommal szándékozom foglalkozni.

A tűzifa mint tüzelőanyag a fogyasztó szemén át nézve

A magyar-cseh vámháború beállta óta a belföldi termelésű tűzifa kereslete nagyobb lett s miután ehhez hasonló eset bármikor érhet minket, a tűzifával közelebbről foglalkozni nem időszerűtlen.

Jó tűzifa az, amelynek tűzereje nagy, ami pedig főleg a fa egészségi állapotától és víztartalmától függ, vagyis a helyes kezeléstől.

A tűzifa eladási egysége az ürméter vagy a súly. Régebben az ürméterszerinti eladás volt általános, a közszállítási berendezések fellendülése, városi gőzfavágók elszaporodása óta a súlyszerinti eladás kezd mindegyre elterjedtebb lenni.

Nézzük, helyes-e minden esetben a súlyszerinti adás-vétel, illetve megtalálja-e mindig a vevő számítását, ha lakásának fűtéséhez súly szerint vásárol tűzifát? Megfordítva is szólhat a kérdés: Nem fog-e a vásárló előnyt adni a nagyobb fűtőképességű tüzelőanyagoknak, ha a súly szerint vásárolt tűzifában csalódott?

Kétségtelen, hogy a fekete kőszén, barna kőszén, koksztb. tüzelőereje a tűzifáénál nagyobb, tehát egy bizonyos hőmennyiség fejlesztésére belőlük kisebb mennyiség is kell, ami szintén előnyt jelent, azért a közönség ezek helyett csak akkor fogja a tűzifát vásárolni, ha az az előlegezett bizalmat meg is érdemli. Bizalmat, hitelt a fogyasztó csak akkor ad, ha tudja, jutányosan és jól vásárol.

Megcsonkítatlan hazánkban száraz fa alatt azt értették, amit az utolsó vágáselőtti időben termeltek ki, friss fának neveztek pedig azt, amely a szállítást megelőző vágási időben termeltetett. Új fának a piacra dobása a múltban csak elvéve fordult elő.

A háború alatt erdőségeinknek tekintélyes része beleesett a

hadműveleti területre, természetes következménye lett ennek az, hogy a tűzifa minősítése tekintetében támasztott igények lejjebb szálltak. Az 1918. évben kiadott 3368. M. E. sz. kormányrendelet minősítési feltételeiben már azt olvassuk, hogy: „Nyersfa az, amelynek termelése a szállítást megelőzőleg 3 hónapon belül történt”. Másszóval, 3 hónapon túl a fát már száraznak lehetett minősíteni!

A legújabb tűzifaszokványok 1924. évben láttak napvilágot. Ezek szerint teljesen száraz (kétéves vágású) a szállítás előtt 18 hónappal termelt tűzifa, száraz pedig az, amely kitermelve legalább 4 tavaszi vagy nyári hónapon át a vágásban vagy a rakodón állott. Ez a megállapítás az 1918. évi rendeletben előírttól nem sokban tér el.

A föntieknek ismertetése, illetve leszögezése után, térjünk újból vissza a tűzifa eladási mértékegységeihez, az ürméterhez és súlyhoz.

Az ürméter — mint az általánosan ismeretes — egy lehetőleg tömötten rakott olyan farakás, amelynek magassága 1 m., mélysége szintén 1 m., hossza 1 m. Az 1924. évi tűzifaszokványok szerint az ürméter magassága raktárban való átadásnál 1 m., hajórakodón 1.05 m., erdőn pedig — egyéb kikötés hiányában — 1.25 m.

Elteltekintve az 1 méteren felüli ú. n. aszásrétegtől, az ürméterben foglalt fa mennyisége aszerint változik — a fanemet és választékot nem véve figyelembe — hogy tömöttebben vagy hézagosabban van összerakva. Az erdőbirtokos vagy az erdőtiszt a munkásokat a termeléshez általában szakmáymunkára fogadja fel, tehát eminens érdeke, hogy az ürméter a körülményekhez képest tömötten legyen berakva. E tekintetben, ha a sarangokat az előírásoknak, illetve a szokványoknak vagy helyi szokásoknak megfelelően készítik, megemlítésre méltó kilengések előfordulni nem fognak.

A súly szerint eladásra kerülő fát is sarangba rakják, de az eladásnál annak súlyát vagonkéntekben való eladásnál vasúti hídmérlegen (automata mérlegen), kis eladásnál pedig hídmérlegen, tizedes vagy százados mérlegen állapítják meg.

A tűzifa súlyánál a fanemen kívül fontos szerepe van a víz-

tartalomnak. Hogy az űrméterbe rakott tűzifa súlyát megállapíthassuk, ismernünk kell a fajsúlyt is. Néhány fanem fajsúlyát az alábbiakban közöljük:

Fanem	F a j s ú l y		
	száraz állapotban	félszáraz állapotban	nyers állapotban
Bükk	0.74	0.81	1.00
Cser	0.82	0.91	1.10
Gyertyán	0.82	0.89	1.05
Tölgy	0.75	0.83	1.04

A súly kiszámításánál tudnunk kell az űrmértékes fa tömör tartalmát is. Fenti fanemekre vonatkozólag ezen adatokat a következő táblázat mutatja:

Fanem	Hasábfa	I. o. dorongfa	II. o. dorongfa
Bükk	0.64	0.59	0.50
Cser	0.60	0.54	0.45
Gyertyán	0.65	0.55	0.46
Tölgy	0.66	0.57	0.49

A két táblázat adatainak segítségével az űrmértékes fa súlyát az

$$S = 1000 \text{ s. } 0.0 \text{ t}$$

képlet adja. A szorzási műveletek elvégzése után egytizednyi pontossággal nyerjük kg-ban kifejezve az alábbi súlysámokat:

(Lásd 381-ik oldalon.)

Az űrmértékszerinti tűzifa súlyának megállapítása után hasonlítsuk össze az űrméteres és súlyszerinti fa árát. A fa árának adatait a közelből veszem, hogy a helyi viszonyoknak helyes ismerete számításomat reálissá tegye.

Egy űrméter 110 cm. magas tűzifa ára az erdőn, a készletelés helyén:

hasábfa	11 P — fill.
I. o. dorong	8 P — fill.
II. o. dorong	6 P — fill.

Fanem	Választék	Szárász		Félszárász		Nyers	
		100 cm magas kg	110 cm magas kg	100 cm magas kg	110 cm magas kg	100 cm magas kg	110 cm magas kg
Bükk	hasáb	473·6	520·9	518·4	570·2	640·0	704·0
	I. o. dorong	436·6	480·3	477·9	525·7	590·0	649·0
	II. o. dorong	370·0	407·0	405·0	445·5	500·0	550·0
Cser	hasáb	492·0	541·2	546·0	600·6	660·0	726·0
	I. o. dorong	442·8	487·1	491·4	540·5	594·0	653·4
	II. o. dorong	369·0	405·9	409·5	450·4	495·0	544·5
Gyertyán	hasáb	533·0	586·3	578·5	636·4	682·5	750·7
	I. o. dorong	451·0	496·1	489·5	538·5	577·5	635·3
	II. o. dorong	377·2	414·9	409·4	450·3	483·0	531·3
Tölgy	hasáb	495·0	544·5	547·8	602·6	686·4	755·0
	I. o. dorong	427·5	470·2	473·1	520·4	592·8	652·1
	II. o. dorong	367·5	404·2	406·7	447·4	509·6	560·6

A szállítási költség a fogyasztó lakásáig ürm.-ként 3.50 P, vagyis a fenti méretű tűzifa a vásárló otthonánál:

hasábfánál 14 P 50 fill.

I. o. dorongnál 11 P 50 fill.

II. o. dorongnál 9 P 50 fill.-be kerül

Ezzel szemben egy normál (10.000 kg-os) vasúti kocsii tűzifa ára a helybeli feladó vasúti állomáson kocsiba rakva:

hasábfá 260 P

I. o. dorong 230 P

II. o. dorong 200 P.

A táblázatok szerinti tűzifasúlyokat véve figyelembe, 110 cm. magas rakásokat számítva, egy normál vagonba berakható ürméterek számát az alábbi kimutatás szemlélteti:

Fanem	Választék	Száraz űrm.	Fél- száraz űrm.	Nyers űrm.
Bükk	hasáb	19·2	17·5	14·2
	I. o. dorong	20·8	19·0	15·4
	II. o. dorong	24·5	22·4	18·2
Cser	hasáb	18·5	16·6	13·7
	I. o. dorong	20·6	18·5	15·3
	II. o. dorong	24·7	22·2	18·4
Gyer- tyán	hasáb	17·0	15·7	13·3
	I. o. dorong	20·2	18·6	15·7
	II. o. dorong	24·1	22·2	18·8
Tölgy	hasáb	18·4	16·6	13·2
	I. o. dorong	21·3	19·2	15·3
	II. o. dorong	24·7	22·4	17·9

A vagontélenkénti árból és az 1—1 vagonba 10.000 kg.-os raksúly mellett berakható ürméterek számából osztás útján nyerjük 1—1 ürméternek az árát. Ez az ár a súly szerint értékesített tűzifa árának ürméterre való átszámítása, amire szükségünk van, mert e nélkül pontos összehasonlítást tenni nincs módunkban.

Fanem	Választék	Száraz		Félszáraz		Nyers	
		P	f	P	f	P	f
Bükk	hasáb	13	54	14	85	18	31
	I. o. dorong	11	06	12	10	14	93
	II. o. dorong	8	16	8	93	10	98
Cser	hasáb	14	05	15	66	18	97
	I. o. dorong	11	16	12	43	15	03
	II. o. dorong	8	09	9	—	10	86
Gyer- tyán	hasáb	15	29	16	56	19	65
	I. o. dorong	11	38	12	37	14	65
	II. o. dorong	8	29	9	—	10	63
Tölgy	hasáb	14	13	15	66	19	67
	I. o. dorong	10	79	11	97	15	03
	II. o. dorong	9	09	8	93	11	16

Az itt nyert pénzösszegeket összehasonlítva az előbbieken közölt ürméterenkénti árral, arra az eredményre jutunk, hogyha a fa száraz, úgy a súlyszerinti és ürm.-kénti tűzifa ára között számbavehető különbség nincs. Felsőszáraz tűzifánál a fogyasztó súlyszerinti vásárlásnál rosszabb vételt tesz, mintha azt ürm.-ként venné meg. Határozottan hátrányos, ha vevő nyersfát vásárol súly szerint.

Allapítsuk meg, hogy a szokvány szerint már száraznak minősített tűzifa a fajsúly, illetve súly megállapításánál szereplő száraz, felszáraz, nyersfa melyik csoportjába tartozik, illetőleg melyikhez áll legközelebb.

A szokványok értelmében a február végén kitermelt tűzifa július hóban már száraz fa megjelölése mellett adható el. Az erdőben a tűzifa — különösen a nem hasogatott dorongfa és tuskófa — 4 hónap alatt bizony nem sokat szárad, tehát víztartalma is alig csökken, úgy hogy közelebb esik a nyers, mint a felszáraz fához. A fa különösen nehezen szárad, ha a kitermelésnél az erdő nagyobb része állva marad, mert a lombátor leköti a nap melegét és megsemmisíti a szél erejét.

Egybevetve mindezt, arra a konkluzióra jutunk, hogy a négy hónapig kitermelten állott fa semmiesetre sem az a szárazfa, amit a nagyközönség száraz tűzifának ismer. Száraz fa, — maradjunk csak a régi megállapításnál — a kétéves vágású.

Ha tehát a fogyasztónak jó tűzhatású, az ürméterenkénti egységgel egyenlőértékű súlymértékű fát akarunk adni eladás alkalmával, akkor csakis kétéves vágású, száraz fát szállítsunk neki, mert ebben az esetben a súly és az ürméter szerint számított fa ára és mennyisége között számbavehető eltérés nem lesz. Ha nagyon szigorúak nem vagyunk, azt is mondhatjuk, hogy abban az esetben sem mutatkozik nagyobb mérvű áreltolódás, ha a tél folyamán kitermelt tűzifa késő ősszel kerül eladásra, mert az egész nyáron, sőt a nálunk újabban szintén meleg őszön is száradt.

A mai nehéz gazdasági viszonyok mellett megpróbáltatás lenne az erdőbirtokosra, ha tűzifáját 18 hónapig tárolni kellene anélkül, hogy pénzt látna, azonban középutat mégis lehet találni.

Négy hónap, amit a szokvány mint minimális száradási időt előír — kevés. Ezt az időt bátran kitolhatjuk, de úgy, hogy minden választék megfelelő időben kerüljön eladásra.

A kisebb értékű faanyagok, mint a baltázott dorongnak, rőzsefának, éppen vékonyságuk miatt hosszú száradási idő nem kell. A sarangolt tűzifaválasztékok közül legelőbb szárad a hasáb, mert a felhasogatott darabok nagy párolgó felületükkel sok nedvességet szabadítanak fel, úgyhogy ez a választék a nyárvégi, őszeleji kereslet idején piacra dobható. A dorongot, tuskófát — különösen azon fafajoknál, amelyek félszárazon is tekintélyes súllyal bírnak, mint például a cserfa — a legkésőbb kell, illetve kellene értékesíteni, mert ezek a választékok a nedvtartalomtól a legnehezebben szabadulnak meg.

De, hiszem, hogy eljön az idő, amikor a kétéves vágású tűzifára fogunk újra visszatérni, mert az mégis csak a leggazdaságosabb, legjobban kedvelt és a fogyasztó szempontjából is a legelőnyösebb.

Ágfalvi Imre.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK

Jegyzőkönyv

az Országos Erdészeti Egyesületnek Budapesten, 1931. évi március hó 9-én az egyesület székházában tartott rendkívüli közgyűléséről.

Megjelentek: gróf Hadik János, Térfi Béla alelnök, Biró Zoltán ügyvezető, Ágfalvi Imre, dr. Ajtay Sándor, Apáti László, Babos Károly, Balogh Ernő, Bárány Károly, Bárdi László, Barrois Andor, Barsy Nándor, Bartha Dezső, Bartha Lajos, Baumann Béla, Baumert Béla, Bächer Adolf, Becker Róbert, Benkovits Károly, Beyer Jenő, Béky Ferenc, Bogyay Gyula, dr. vitéz Bokor Rezső, Botos Sándor, Bund Károly, Choma Ödön, Cseleji József, Csernay Antal, Cserneczky Károly, Cservenka László, Csizmazia László, Czillinger János, Dalmady Ödön, Dercsényi István, vitéz Dunaszentgyörgyi Gusztáv, Eröss Gyula, dr. Fazekas Ferenc, vitéz Fejes József, gróf Festetics Kristóf, Fiedler Jenő, dr. Földes Károly, Földvári László, Földvári Miksa, Franciscy Vilmos, Furherr János, Galambos József, Glóser Dezső, Gohn Emil, Gulyás Jenő, Gyarmathy Mózes, Haider Henrik, Halász Ferenc, Hajdu János, Hammerschmidt Ernő, Haracsi Lajos, Heincz József, Hepke Arthur, Hinfner György, Horváth Rezső, Hrobáts József, Jaeger Béla, Jellachich László, Jeszenszky Ferenc, Ijjász Ervin, vitéz Szilágyi-Ilosvay Lajos, Irinyi Aurél, Kaisz György,